

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII ELENE

Clasele a VI-a – a VII-a

București, 2017

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorității elene din România* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a VI-a și a VII-a din învățământul gimnazial. Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*, având un buget de timp de o oră/săptămână.

Prin statutul său, disciplina *Istoria și tradițiile minorității elene* conturează cadrul favorabil pentru ca elevii să înțeleagă trecutul și prezentul comunității etnice din care fac parte și să participe activ la viața socială și culturală a acesteia. Ea promovează valori morale și civice prin intermediul cărora se construiește identitatea și se promovează dialogul intercultural.

Programa s-a construit având în vedere principiul coexistenței românilor și minorităților conlocuitoare, care a marcat profund identitatea românească în ansamblu. Alte două principii complementare, care stau la baza acestei programe sunt multiperspectivitatea și interculturalitatea. Ele implică acceptarea și asumarea unor puncte de vedere diferite asupra unor evenimente comune care sunt interpretate în concordanță cu propriul bagaj cultural și istoric.

Aceste principii pot fi regăsite ca piloni ai educației istorice contemporane atât în documente românești de politică educațională, cât și în documente europene, dintre care cele mai relevante sunt:

- Convenția Cadru pentru protecția minorităților naționale (Consiliul Europei, 1.02.1995)
- Recomandarea Consiliului Europei privind predarea istoriei (15/2001)
- Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC)
- OMECT nr. 1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național
- Carta alba asupra dialogului intercultural (mai 2008, pct. 160).

Programa valorifică achizițiile dobândite în învățământul primar și propune o abordare axată pe dezvoltarea competențelor cheie europene. Opțiunile pe care le face programa școlară constituie elemente de suport pentru cele opt competențe, cu un accent pe cele care vizează *sensibilizare și exprimare culturală, competențele sociale și civice, a învăța să înveți, comunicare în limba maternă*.

Prin modelul de proiectare centrat pe competențe, elevii au mai multe ocazii să învețe împreună, folosind activitățile de învățare pentru a explora, a investiga și evalua probleme și teme, folosind diferite contexte de învățare, noile tehnologii și făcând legătura între diferitele obiecte de studiu.

La rândul lor, conținuturile propuse sunt menite să-i facă pe elevi să conștientizeze apartenența lor la spațiul cultural și istoric în care trăiesc, prin cunoașterea specificității etnice proprii și a contextului național și universal mai larg. Astfel, conținuturile propuse îmbină armonios istoria europeană cu istoria națională, locală și regională.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale.
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare.
- Conținuturi.
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale sunt competențele dezvoltate prin studierea disciplinei în învățământul gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de exemple de *activități de învățare*, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor. Programa școlară propune, cu caracter de exemplu, diferite tipuri de activități de învățare, care integrează strategii didactice și care valorifică experiența concretă a elevului. Cadrul didactic are libertatea de a utiliza exemplele de activități de învățare pe care le propune programa școlară, de a le completa sau de le înlocui, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat situației concrete de la clasă.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă achiziții de bază, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Modul de abordare propus integrează istoria locală în istoria națională și pe aceasta în istoria universală. Alături de studierea evenimentelor,

actuala programă propune o perspectivă culturală, oferind elevilor ocazia de a afla despre ocupații, mod de viață, obiceiuri, influențele reciproce sau despre personalitățile reprezentative din rândul etniei elene.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare, oferind suport pentru proiectarea demersului didactic și pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei și cu particularitățile de vârstă ale elevilor.

Competențe generale

- 1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare**
- 2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorităților**
- 3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural**

Clasa a VI-a

Competențe specifice și activități de învățare

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare

Clasa a VI-a
1.1. Redarea cu termeni proprii a informațiilor conținute de o sursă istorică <ul style="list-style-type: none">- Completarea unor texte lacunare- Deducerea sensului unui cuvânt/termen istoric prin raportare la textul citit- Povestirea unor evenimente/fapte istorice, utilizând termenii învățați
1.2. Elaborarea unor texte narative simple pornind de la informațiile conținute de surse istorice <ul style="list-style-type: none">- Realizarea unor compuneri/schițe/scenarii simple pornind de la informațiile selectate dintr-o sursă- Comentarea, verbalizarea unor date statistice- Prezentarea unor portrete de personalități reprezentative pe baza activității de documentare
1.3. Elaborarea unor organizatori cognitivi - axe cronologice, scheme, diagrame, care înfățișează relațiile dintre achizițiile dobândite <ul style="list-style-type: none">- Alcătuirea și prezentarea unei axe a timpului pe care să fie reprezentate evenimente din viața comunității- Alcătuirea și prezentarea arborelui genealogic al familiei, scoțând în evidență eventualele origini elene- Elaborarea unor hărți conceptuale simple pentru a sintetiza informații dobândite prin studiu individual

2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității

Clasa a VI-a
2.1. Analiza hărților geografice și istorice pentru a identifica locuri cu semnificație istorică pentru comunitate <ul style="list-style-type: none">- Formularea de întrebări în legătură cu vestigiile istorice din localitate- Completarea unor „hărți mute” ale regiunii- Delimitarea și descrierea unor regiuni istorice sau geografice
2.2. Identificarea surselor care constituie dovezi de încredere în reconstituirea unei perioade din trecut <ul style="list-style-type: none">- Căutarea de surse de informare despre o anumită perioadă- Descrierea unor imagini/fotografii ilustrând diverse evenimente ale minorității naționale- Căutarea și analizarea unor date statistice- Realizarea unor grafice pe baza datelor statistice

3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural

Clasa a VI-a

3.1. Recunoașterea particularităților culturale ale comunității în care trăiesc

- *Proiectarea și realizarea unui colț muzeistic al clasei și utilizarea obiectelor colecționate în diferite ocazii*
- *Realizarea unui portofoliu despre patrimoniul cultural informal al comunității: bucate tradiționale, obiceiuri adânc înrădăcinate*
- *Comentarea factorilor determinanți și a contextului care contribuie la realizarea unor creații culturale*

3.2. Manifestarea unei atitudini deschise în situații care presupun interacțiunea cu persoane care aparțin altei culturi

- *Identificarea unor surse privind istoria altor etnii din diferite zone*
- *Redactarea unor texte în care să se evidențieze atitudinea față de reprezentanții unei alte culturi*
- *Realizarea unor proiecte bazate pe sprijinul celuilalt*

3.3. Participarea la activități care valorizează trecutul comunității

- *Realizarea pe grupe a unor postere/afișe pentru comemorarea/sărbătorirea unor evenimente/personalități*
- *Realizarea unui ghid turistic al localității sau microregiunii*
- *Participarea la activități care presupun interacțiuni între generații*

Conținuturi

Domenii	Conținuturi*
Istoria comunității	<p>Localitatea natală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Așezarea localității natale în mediul geografic - Specificul cultural al localității natale - Fapte/procese istorice importante pentru istoria locală și regională <p>Moștenirea culturală a vechilor greci (democrația; idealul uman; aportul științific; mitologia; literatura; arta). Elenismul și civilizația europeană. Elenismul din România</p> <p>Coordonatele definitorii ale comunității elene. Evoluția istorică a minorității elene până la 1821</p> <ul style="list-style-type: none"> - Originea și așezarea grecilor în coloniile de pe țărmul Mării Negre - Valuri ale emigrației grecești pe teritoriul actual al României - Istoria grecilor din spațiul românesc de la începuturi până la 1821: Grecii din coloniile dobrogene; Grecii din Dacia romană; Grecii în Țările Române; Regimul fanariot
Elemente identitare	<p>Aspecte ale vieții grecilor din România</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ocupații - Familia, educația, limba greacă. Ritualuri de familie, tradiții privind etapele importante ale vieții - Portul, religia, sărbătorile - Poezii populare, proverbe, zicători - Cântecel populare grecești - Dansurile grecești. Legendele și istoria Greciei reflectate în dans - Alimentația. Bucătăria greacă

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

Clasa a VII-a

Competențe specifice și activități de învățare

1. Utilizarea adecvată a limbajului istoric în situații noi de comunicare

Clasa a VII-a
1.1. Formularea unor texte explicative simple utilizând adecvat termeni specifici <ul style="list-style-type: none">- <i>Elaborarea unor texte care să conțină anumiți termeni specifici</i>- <i>Deducerea sensului unui cuvânt/termen istoric prin raportare la textul citit</i>- <i>Completarea unor texte lacunare</i>
1.2. Formularea unui punct de vedere în urma lecturării unor surse care prezintă puncte de vedere diferite despre aceleași fapte/procese istorice <ul style="list-style-type: none">- <i>Compararea critică dirijată a diferitelor tipuri de surse care oferă informații din prezent și din trecut</i>- <i>Participarea la traducerea unor surse istorice din alte limbi și valorificarea acestora în formularea opiniilor personale</i>- <i>Susținerea unor puncte de vedere asupra unei teme prin jocul de rol</i>
1.3. Redactarea de texte diverse folosind aplicații digitale <ul style="list-style-type: none">- <i>Elaborarea de fișe care prezintă rezultatele investigațiilor referitoare la istoria locală, la evenimente din viața minorității, la unele obiective turistice folosind diferite instrumente digitale</i>- <i>Analiza și descrierea unor imagini, fotografii ilustrând locuri, clădiri, preocupări specifice ale oamenilor din localitatea natală</i>- <i>Realizarea de prezentări de grup folosind programe informatice pentru editare, sunet și animație</i>

2. Explorarea unei varietăți de surse istorice pentru a explica fapte și evenimente relevante pentru istoria minorității

Clasa a VII-a
2.1. Identificarea interacțiunilor dintre diferiți actori implicați într-un eveniment sau proces istoric <ul style="list-style-type: none">- <i>Comentarea denumirii unor localități pornind de la legende locale</i>- <i>Discuții în grupuri de elevi despre atitudini ale participanților la evenimente și procese istorice</i>- <i>Organizarea unui concurs între grupe de elevi pe tema prezentării și descrierii unui monument de patrimoniu</i>- <i>Organizarea unui concurs de interviuri realizate prin tehnicile istoriei orale, cu persoane din comunitatea locală, participante la un anumit eveniment istoric</i>
2.2. Formularea de opinii pornind de la analiza unor surse care prezintă puncte de vedere diferite despre aceleași fapte/procese istorice <ul style="list-style-type: none">- <i>Compararea unor surse prin realizarea unui tabel care să conțină asemănările și deosebirile în prezentarea faptelor/proceselor istorice</i>- <i>Discuții în grupuri de elevi pentru a identifica intenția autorilor și pentru a găsi eventualele cauze pentru prezentarea diferită a faptelor/proceselor istorice</i>- <i>Documentarea pentru o activitate de proiect pe tema „imaginii celuilalt”</i>
2.3. Comentarea posibilelor diferențe de atitudine în legătură cu prezentarea aceluiași fapte/procese istorice <ul style="list-style-type: none">- <i>Formarea de „rețele de discuție” care să susțină argumentat punctul de vedere al fiecărei surse</i>- <i>Discutarea unor cazuri reale sau imaginare care se referă la stereotipii</i>- <i>Utilizarea unor „lentile” (perspective) prin care se filtrează informațiile oferite de surse istorice</i>

3. Valorizarea identității prin participarea la activități care promovează dialogul intercultural

Clasa a VII-a

3.1. Descoperirea în diverse surse a componentelor memoriei colective care contribuie la identitatea unei comunități

- Realizarea unor interviuri cu martori ai timpului
- Compararea informațiilor obținute de la diverși martori
- Observarea dirijată a diferitelor tipuri de surse nescrise (clădiri, imagini, cântece etc.) care poartă amprenta unui grup etnic, în timpul lecțiilor desfășurate în școală sau în afara ei

3.2. Promovarea de elemente definitorii ale contextului cultural local care contribuie la patrimoniul național

- Realizarea unui portofoliu despre moștenirea culturală a minorității în localitate
- Prezentarea unor elemente din patrimoniul cultural național legate de localitatea natală
- Inițierea unor colaborări cu școli din alte regiuni

3.3. Utilizarea resurselor digitale/multimedia pentru elaborarea și desfășurarea unor proiecte despre trecutul și prezentul comunității

- Realizarea de portofolii pe teme de cultură și istorie locală, folosind Internetul și enciclopedii în format electronic ca surse de informare
- Prezentarea rezultatelor investigațiilor referitoare la istoria locală, la evenimente din viața minorităților etc.
- Realizarea de prezentări de grup folosind programe informatice pentru editare, sunet și animație

Conținuturi

Domenii	Conținuturi*
Istoria comunității	Evoluția istorică a minorității elene din sec. XIX până în prezent <ul style="list-style-type: none">- Anul 1821 în istoria românilor și grecilor- Organizarea comunităților grecești după recunoașterea lor de către Al. Ioan Cuza. Legăturile lor cu țara de origine. Participarea grecilor la mari evenimente ale istoriei românilor: <i>Războiul de independență</i>, <i>Războiul de întregire</i>- Minoritatea elenă în perioada interbelică și în timpul celui de al Doilea Război Mondial- Războiul civil din Grecia (1946-1949) și sosirea noului val de emigranți greci în România- Minoritatea elenă în timpul regimului comunist din România- Reînvierea comunităților grecești după 1989
Elemente identitare	Repere spirituale ale minorității elene <ul style="list-style-type: none">- Viața religioasă. Biserici grecești în România- Învățământul; școala ca element de susținere a identității- Presa de limbă greacă din România Contribuția comunității la patrimoniul comun <ul style="list-style-type: none">- Contribuții în literatură, știință; sportul și arta; traduceri grecești; influențe la nivelul limbii- Personalități de origine elenă din România- Cooperarea culturală româno-elenă. Actele filantropice. Dialogul intercultural

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

Sugestii metodologice

Prin intermediul componentei *Sugestii metodologice*, programa școlară pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorității elene* asigură orientarea activității profesorului în ceea ce privește formarea competențelor specifice și proiectarea demersului didactic. Punerea în aplicare a programei reprezintă etapa în care un document curricular general se adecvează la diversitatea contextelor educaționale, o etapă care implică deopotrivă aspecte tehnice, dar și o provocare a creativității și inovației didactice.

Proiectarea activității didactice

Lectura personalizată a programei școlare are scopul de a identifica modalitățile concrete de aplicare a programei școlare la un context educațional specific. Documentele de proiectare elaborate de către profesor (planificarea calendaristică și proiectele unităților de învățare) oferă profesorului răspunsuri la următoarele întrebări:

- *În ce scop* voi face? (sunt identificate, în acest fel, competențe în cadrul respectivei unități de învățare);
- *Cum* voi face? (sunt determinate activitățile de învățare; activitățile de învățare pot fi selectate dintre exemplele oferite de programa școlară sau pot fi propuse de către fiecare cadru didactic);
- *Ce conținuturi* voi folosi? (sunt selectate, concretizate și organizate conținuturile);
- *Cum, cu ce resurse* voi face? (de exemplu sunt analizate resurse materiale, inclusiv resurse TIC, de timp, forme de organizare a clasei de elevi);
- *Cât s-a realizat?* (se stabilesc instrumentele de evaluare care trebuie să evidențieze progresul înregistrat de fiecare elev în raport cu el însuși pe parcursul dobândirii competențelor prevăzute de programă).

Elaborarea planificării calendaristice implică: identificarea unităților de învățare, stabilirea succesiunii acestora, corelarea competențelor specifice și a conținuturilor și alegerea celor mai relevante activități de învățare, alocarea de timp pentru parcurgerea respectivelor unități de învățare.

Prin realizarea proiectelor de unități de învățare, profesorul valorifică deplin contextul educațional în care își desfășoară activitatea. Câteva dintre facilitățile pe care le oferă acest document de proiectare sunt:

- centrarea pe elementele „acționale” ale programei, care conduc la achiziții ale învățării: cunoștințe, abilități, atitudini;
- integrarea evaluării în demersul de predare-învățare; relația dintre învățare și evaluare este bine stabilită, prin cele două segmente de evaluare pe care le include unitatea de învățare;
- accentul nu mai cade pe activitatea profesorului ca ofertant de cunoaștere „de-a gata”, ci pe modul în care selectează, organizează/realizează activitățile de învățare prin care elevul va lua parte la construirea cunoașterii.

Contribuția comunității la patrimoniul comun poate fi un exemplu de unitate de învățare căreia i se alocă 6 ore (o oră va fi destinată evaluării finale). Realizarea acestei unități de învățare are ca punct de plecare programa școlară. De asemenea profesorul poate folosi atât lucrările de sinteză existente despre *Grecii din România* și *Elenismul din România*, cât și *monografiile regionale ale diferitelor comunități elene*, editate în ultimii ani. Totodată, elevii pot fi îndrumați să găsească informații pentru această temă răsfoind orice istorie a picturii românești, a muzicii românești, orice istorie a literaturii române, a teatrului românesc, a medicinei, a creației științifice sau tehnice din spațiul românesc. Pentru că în toate aceste domenii au existat personalități de origine elenă care au dus faima României peste tot în lume. Mai mult, o astfel de căutare va scoate la iveală personalități nu doar de origine elenă, ci și din rândul celorlalte etnii. Elevii vor observa că sunt personalități reprezentative pentru spiritualitatea românească, dar și pentru cultura lor de origine.

Fiecare profesor își poate proiecta activitatea în funcție de localitatea sau regiunea respectivă, poate concepe și desfășura cu copiii activități de învățare diverse, în funcție de resursele pe care le are la îndemână, de la descrierea unor imagini reprezentând locuri, oameni, construcții, monumente, colecționarea de fotografii, afișe, articole din presă privitoare la istoria comunității elene, vizionarea și comentarea unor filme, alcătuirea unor biografii, documentarea și realizarea unor fișe tematice, până la realizarea de proiecte în echipă, prin asumarea unor responsabilități. Tema unui astfel de proiect poate fi *Greci și români alături în istorie*, dar poate fi la fel de bine o temă de istorie locală - *istoria unui cartier, a unei străzi, a unui teatru, a unei clădiri*, orice pagină de istorie, orice fragment de istorie sugestiv pentru modelul de conviețuire româno-elen.

Elaborarea strategiilor de predare-învățare-evaluare

Orientarea demersului didactic pornind de la competențe determină utilizarea unor strategii didactice care pun accent pe:

- dezvoltarea personală a elevilor prin cultivarea capacității elevului de a se autoevalua, prin dezvoltarea spiritului reflexiv și autoreglarea învățării;
- abordări flexibile și parcursuri didactice diferențiate;
- abordări inter și transdisciplinare.

Profesorul va avea în vedere utilizarea unor metode active care pot contribui la:

- crearea unui mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă;
- exersarea lucrului în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice în grupuri de lucru, a cooperării cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru;
- realizarea unor conexiuni cu achiziții dobândite prin studiul altor discipline de învățământ;
- utilizarea, în activitatea didactică, a calculatorului ca mijloc modern de instruire, care facilitează accesul la utilizarea tehnologiei informației și a comunicațiilor, în vederea desfășurării unor lecții interactive, atractive.

Abordarea modernă presupune ca profesorul clasei să fie preocupat să creeze ocazii de învățare semnificativă pentru elevii săi, iar metodele pe care le va folosi reprezintă mijloacele prin care sunt configurate activitățile de învățare ale elevilor.

Sursele istorice scrise, textele istorice pot asigura elevului depășirea stadiului achiziției de cunoștințe, folosindu-se de acestea în scopul dezvoltării gândirii și modului de acțiune. Textele istorice sunt, de regulă, *texte cronologice* care prezintă ideile în secvențe ordonate temporal: fie că redau diferite etape ale unui eveniment sau se raportează la alte evenimente. Pentru alte activități de învățare pot fi utilizate și *texte necronologice*, care prezintă ideile organizate logic, argumentele, contraargumentele sau punctele de vedere fiind folosite pentru a susține evidența; acestea sunt prezentate în diferite forme cum ar fi liste, diagrame, grafice, hărți. Lectura aprofundată a acestor tipuri de texte îi conduce pe elevi spre înțelegerea celor patru procese majore vizate de lectură:

- *Extragerea informațiilor formulate explicit.*
- *Formularea unor concluzii directe.*
- *Interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor.*
- *Examinarea și evaluarea conținutului, a limbajului și a elementelor textuale.*

Lectura de profunzime implică nu numai abilitatea de a construi înțelesuri dintr-o varietate de texte, ci și comportamente și atitudini care sprijină lectura și contribuie la învățarea pe tot parcursul vieții.

Utilizarea surselor istorice trebuie să fie o preocupare permanentă a profesorului care, totodată, trebuie să aibă în atenție *multiperspectivitatea*, selectând și utilizând dovezi din surse diferite pentru ca elevul să descopere ce s-a întâmplat și de ce, pentru a lămurii complexitatea unei situații. Un procedeu util atunci când un subiect poate fi tratat din mai multe puncte de vedere este cel al „lentilelor” (înțelese ca abordări sau perspective). Elevilor li se dau aceleași materiale și una sau două „lentile” (perspective) prin care să le filtreze. Apoi elevii prezintă întregii clase ceea ce au descoperit. Restul clasei, fiindcă a studiat același material, formulează opinii despre cele prezentate, oferind și sugestii de completare.

Utilizarea *tehnicii investigației* ca demers didactic poate favoriza exersarea tehnicilor de muncă intelectuală și metoda învățării prin descoperire, cultivarea interesului pentru cercetare. Prin metode active, elevii pot fi stimulați să aflu lucruri noi și să colaboreze. Astfel, la clasa a VI-a, la tema *Originea și așezarea grecilor pe teritoriul actual al României* elevii pot fi îndrumați să caute informații despre originea și așezarea grecilor în localitate, aflând și prezentând apoi locul de origine al familiei lor și momentul stabilirii în localitate. La lecția despre familie pot obține acasă informațiile necesare realizării arborelui genealogic al familiei sau redactării biografiei unui membru cu realizări deosebite. La lecția despre ocupații pot realiza un interviu cu un membru al familiei cu privire la activitățile practicate de-a lungul mai multor generații, interpretând apoi aceste informații. Astfel, în analiza elementelor de istorie, cultură și civilizație pot fi integrate informații provenite din medii non-formale de învățare. Și la clasa a VII-a se pot face numeroase trimiteri la educația non-formală. De exemplu, la tema *Contribuția minorității elene la patrimoniul comun* putem cere elevilor să completeze harta localității cu obiective legate de prezența grecilor și de realizările lor și să facă fotografiile (case, străzi, biserica greacă, cimitirul ortodox etc). Pe această bază se poate proiecta itinerarul unei plimbări în oraș sau al unei excursii în cadrul județului, pe urmele grecilor de altă dată. Și plecând de aici, elevii pot deveni părtași la schițarea unui ghid intercultural al localității, în care pot fi incluse obiective legate de realizările tuturor etniilor din spațiul respectiv. Cu ajutorul datelor adunate se poate realiza în grup o lucrare ilustrată care să contribuie la cunoașterea patrimoniului comun, să evidențieze contribuția etniei elene și să faciliteze dialogul intercultural cu majoritatea românească și cu celelalte etnii. Parteneriatele între școli și comunitățile elene din localitatea respectivă ori din alte localități sunt binevenite și pot favoriza aceste activități.

Un alt procedeu valoros este „lanțul de evenimente” ce organizează grafic etapele importante ale unui eveniment, pașii unei proceduri, trasează/stabilește dezvoltarea intrigii într-o poveste sau într-un roman, documentează acțiunile unui personaj. Folosit la ora de istorie, ajută elevii să stabilească ordinea desfășurării unor evenimente sau acțiuni. De exemplu, într-o lecție de recapitulare și sinteză, elevii pot organiza grafic lanțul tuturor marilor evenimente ce au marcat evoluția spațiului românesc, notând prezența grecilor dar și a altor etnii alături de români. Vor descoperi că *împreună* au rezistat invaziei tătare din 1241, *împreună* au participat la marile campanii antiotomane din sec. al XV-lea și tot *împreună* au fost în Războiul de independență (1877-1878), ca și în Războiul de întregire (1916-1918).

Totodată, *integrarea noilor tehnologii informatice* în procesul de predare-învățare, inclusiv Internetul, devine astăzi esențială.

Contexte și exemple de evaluare continuă și sumativă

Evaluarea este o activitate complexă care vizează procesele și produsele învățării, fiind foarte importantă deopotrivă pentru profesor și pentru elevi. Prin evaluare, profesorul urmărește modul în care sunt dobândite competențele prevăzute de programă, iar elevii, prin feedback și autoevaluare, pot afla despre propriul proces de învățare.

Modalitățile de evaluare folosite pentru a aprecia cât de bine stăpânesc elevii o competență sunt numeroase: de la răspunsuri scurte la întrebări punctuale, care consolidează cunoașterea dobândită, la lucrări practice realizate individual sau în grup, pe parcursul activităților, cu o deschidere către lumea reală (de pildă expoziții, audiții, fotografii, înregistrări video). Evaluarea sumativă urmărește exersarea abilităților și aplicarea cunoștințelor acumulate într-o perioadă mai lungă de instruire.

Experiențele de învățare în context nonformal și informal pot completa paleta de activități autentice. Elevii ar trebui încurajați să desfășoare activități de voluntariat prin care dezvoltă competențe legate de piața muncii: utilizarea resurselor, abilități interpersonale, folosirea tehnologiei, înțelegere culturală. De exemplu o călătorie imaginară în trecut, se poate realiza prin intermediul monumentelor istorice păstrate: clădiri, biblioteci, biserici, monumente etc.

Grup de lucru

Paula Scalcău	Școala Gimnazială „Petre Sergescu” – Drobeta Turnu Severin
Vildan Bormambet	Ministerul Educației Naționale (coordonator)
Laura Elena Căpiță	Institutul de Științe ale Educației